

Piispainkokous 3/2025

Pöytäkirja

Aika: 5.6.2025

Paikka: Kirkollishallituksen tiloissa, Karjalankatu 1, 70110 Kuopio

Läsnä: Arkkipiispa **Elia** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, piispa **Sergei**

Sihteeri: Rovasti **Mikael Sundkvist**

Kokouksen avaaminen

28

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:46.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

29

Päätösesitys: Arkkipiispa Elia on piispainkokouksen päätösvaltaisuuden saavuttamiseksi kutsunut OrtL 2006/985 27 §:n nojalla Oulun metropolitan tehtäviä hoitava Haminan piispa Sergein osallistumaan kokoukseen, jotta sen päätösvaltaisuus voidaan saavuttaa.

Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

Esityslistan hyväksyminen

30

Päätösesitys: Esityslista hyväksytään esitetyssä muodossa.

Päätös: Esityksen mukaan.

Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastus

31

Päätösesitys: Edellisen kokouksen (7.4.2025, 2/2025) pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään.

Päätös: Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Elian esitys

32

Katekumeeniopetuksen opetussuunnitelma (Liite 1)

Tausta: Kirkolliskokous päätti marraskuussa 2024 katekumeeniopetussuunnitelman ja -aineiston laatimisesta. Työ aloitettiin tammikuussa 2025 ohjausryhmän ja TT Ari Koposen toimesta.

Ohjausryhmään kuuluvat Antti Räsänen, Maria Hattunen, Mikko Sidoroff ja Teemu Toivonen.

Piispainkokous päätti kokouksessaan 7.4.2025 (2/2025) esittää työryhmälle, että opetussuunnitelmaan lisätään muutama kohta. Työryhmä on nyt lähettänyt piispainkokoukselle opetussuunnitelman muokatun version.

Päätösesitys: Piispainkokous ottaa kantaa katekumeeniopetuksen muokattuun opetussuunnitelmaan.

Päätös: Piispainkokous päätti hyväksyä katekumeeniopetuksen muokatun opetussuunnitelman mutta toivoo siihen seuraavan tarkennuksen: Lauseet ”Jumala kolmiyhteytenä ja persoonana. Kristuksen elämä ja merkitys pelastuksen kannalta. Pyhän Hengen toiminta kirkossa ja maailmassa.” muutetaan muotoon ”Isä Jumala, Kristuksen elämä ja merkitys pelastuksen kannalta, Pyhän Hengen toiminta kirkossa ja maailmassa.”

Arkkipiispa Elian esitys

33

Piispojen yhteinen kirje katekumeeneille (Liite 2)

Tausta: Piispainkokous 7.4.2025 (2/2025) päätti, että arkkipiispa Elia tuo seuraavaan kokoukseen ehdotuksen piispojen yhteisestä paimenkirjeestä uusille katekumeeneille.

Päätösesitys: Piispainkokous keskustelee ehdotuksesta kirjeestä katekumeeneille ja päättää sen jatkokäsittelystä.

Päätös: Piispainkokous keskusteli katekumeenikirjeen sisällöstä ja päätti, että piispa Sergei valmistelee ehdotuksen pohjalta uuden version kirjeestä seuraavaan kokoukseen.

Arkkipiispa Elian esitys

34

Rukous kirkkoon liittyvän (liittyvien) puolesta (Liitteet 3a-b)

Tausta: Piispainkokous 7.4.2025 (2/2025) päätti, että piispainkokouksen sihteeri valmistelee seuraavaa kokousta varten ehdotuksen rukouksista, jotka tulee lukea katekumeeniaikana. Piispainkokoukseen tuodaan nyt ehdotus, joka pohjautuu Venäjän kirkon jo ennen vallankumousta käytössä olleeseen jo kastetun kirkkoon liittämisen kaavan ensimmäiseen osaan. Kaava on käytössä esim. OCA:ssa sekä Amerikan Antiokian hiippakunnassa. Ortodoksinen Veljestö on puolestaan vuonna 1949 suomentanut ja julkaissut koko toimituksen nimellä ”Ortodoksisen Kirkon yhteyteen ottaminen” (liite 3b). Ehdotukseen on lisätty nimenantorukous sekä kaksi rukousta pahojen henkien vaivaamien puolesta. Nämä kaksi rukousta, jotka voidaan lukea tarvittaessa, ovat edesmenneen rovasti Johannes Seppälän kääntämät.

Rukous kirkkoon liittyvän (liittyvien) puolesta toimitetaan katekumeeniopetuksen opetussuunnitelman mainitseman sitoutumisvaiheen alkaessa.

Päätösesitys: Piispainkokous päättää hyväksyä ehdotuksen ”Rukous kirkkoon liittyvän (liittyvien) puolesta” ja että rukoushetki toimitetaan katekumeeniopetuksen opetussuunnitelman mainitseman sitoutumisvaiheen alkaessa.

Päätös: Piispainkokous päätti hyväksyä ehdotuksen ”Rukous kirkkoon liittyvän (liittyvien) puolesta” sillä korjauksella, että ohje ”Liittyvä tekee maahankumarruksen.” poistetaan, ja että rukoushetki toimitetaan katekumeeniopetuksen opetussuunnitelman mainitseman sitoutumisvaiheen alkaessa.

Metropoliitta Arsenin esitys

35

Liturgisten tekstien toimikunnan työjärjestys (Liite 4)

Tausta: Piispainkokous 7.4.2025 (2/2025) päätti perustaa liturgisen toimikunnan, joka jatkossa vastaa liturgiseen käyttöön tulevien tekstien arvioinnista ja työstämisestä piispainkokouksen käsittelyä varten.

Piispainkokous päätti myös kutsua pastori Joosef Volan toimikunnan puheenjohtajaksi ja koollekutsujaksi ja että piispainkokous ennen toimikunnan työn aloittamista hyväksyy esityksen toimikunnan työjärjestyksestä. Pastori Joosef Vola on valmistellut esityksen.

Päätösesitys: Piispainkokous hyväksyy esityksen liturgisen toimikunnan työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaan. Piispainkokous pyytää liturgisen toimikunnan puheenjohtajan, pastori Joosef Volan, saattamaan piispainkokouksen tietoon liturgisen toimikunnan jäsenet.

Metropoliitta Arsenin esitys

36

Evakko-ikonin juhlan ajankohta (Liite 5)

Tausta: Piispainkokous 7.4.2025 (2/2025) päätti hyväksyä Evakko-ikonin troparin ja kontakin sekä niistä tehdyt käännökset ruotsiksi ja englanniksi. Piispainkokous päätti myös, että metropoliitta Arseni konsultoituaan professori Jukka Korpelaa tuo ehdotuksen juhlan ajankohdasta seuraavaan piispainkokoukseen.

Metropoliitta Arsenin esityksessä vaihtoehtoina ovat 22. maaliskuuta (PSHV:n komitea päätti 22.3.1943 painattaa kartonkisia ikoneja siirtolaisia varten) ja evakkojen liputuspäivä 20. huhtikuuta.

Päätösesitys: Piispainkokous päättää Evakko-ikonin juhlan ajankohdasta.

Päätös: Piispainkokous päätti, että Evakko-ikonin juhlan ajankohta on vuodesta 2026 alkaen huhtikuun 20. päivä.

Arkkipiispa Elian esitys

37

Kirkon työelämäopinnot (Liite 6)

Tausta: Koulutustyöryhmä on käsitellyt aineellisen kulttuuriperinnön 1 op opintokokonaisuuden suunnitelman. Piispainkokous päätettävissä on, jatketaanko tämän työstämistä kirkon työelämäopintojen osaksi.

Päätösesitys: Piispainkokous päättää, jatketaanko aineellisen kulttuuriperinnön 1 op opintokokonaisuuden työstämistä kirkon työelämäopintojen osaksi.

Päätös: Piispainkokous päätti hyväksyä kulttuuriperinnön 1 op opintokokonaisuuden tässä muodossa.

Arkkipiispa Elian esitys

38

Ehdotus kirkkomusiikin alalla toimivien palkitsemiskriteereiksi (Liite 7)

Tausta: Ylidiakoni Jyrki Härkönen, Varvara Merras-Häyrynen ja Maria Takala-Roszczenko ovat arkkipiispa Elian ja metropoliitta Arsenin pyynnöstä valmistellut ehdotuksen kriteereiksi, joiden perusteella piispojen on mahdollista arvioida ansioituneiden kirkkomuusikoiden palkitsemista.

Päätösesitys: Piispainkokous hyväksyy ehdotuksen kirkkomusiikin alalla toimivien palkitsemiskriteereiksi.

Päätös: Piispainkokous päätti hyväksyä ehdotuksen kirkkomusiikin alalla toimivien palkitsemiskriteereiksi sillä korjauksella, että lauseen ”Kokouksessaan 30.3.2023 piispainkokous hyväksyi käyttöön myös kanttoreille myönnettävät hopeisen ja kultaisen ansiomitalin.” jälkeen lisätään lause ”Esitykset huomionosoituksista tulee tehdä kirkkoherran kautta.”

Arkkipiispa Elian esitys

39

Timo Ruottisen sekä Justus Mollbergin sävellysten hyväksyminen (Liite 8)

Tausta: Piispainkokous päätti 12.2.2025 (1/2025) pyytää päätöksensä pohjaksi lausuntoja TT Maria Takala-Roszczenkolta ja TM Elia Pietariselta sekä TM Varvara Merras-Häyryseltä sille tuotujen Timo Ruottisen sekä Justus Mollbergin sävellyksistä. Yhteisessä lausunnossa esitetään, että Timo Ruottisen sävellys hyväksytään ja että Justus Mollbergin sävellystä ei toistaiseksi hyväksytä.

Päätösesitys: Piispainkokous päättää hyväksyä Timo Ruottisen USPENIE-teoksen liturgiseen käyttöön ja olla hyväksymättä Justus Mollbergin sävellystä, joka kuitenkin voidaan tuoda piispainkokoukselle uudelleen lausunnossa esitetyn työstämisen jälkeen.

Päätös: Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Elian esitys

40

Kanteluasia (Liitteet 9-17) **SALASSA PIDETTÄVÄ/ JulkL (621/1999) 24 § 1 mom. alakohta 6**

Arkkipiispa Elian esitys

41

Ortodoksisen sotilaspapiston toimintaohjeet (Liite 18-19)

Tausta: Rovasti Mikko Sidoroff, pääesikunnan johtava ortodoksinen yhteispappi, on tuonut piispainkokouksen käsittelyyn luonnoksen ”Suomen ortodoksisen kirkon piispainkokouksen yleiset toimintaohjeet ortodoksisen sotilaspapiston toimintaan normaalioloissa sekä poikkeusolojen aikana”.

Päätösesitys: Piispainkokous hyväksyy ortodoksisen sotilaspapiston toimintaohjeiksi dokumentin ”Suomen ortodoksisen kirkon piispainkokouksen yleiset toimintaohjeet ortodoksisen sotilaspapiston toimintaan normaalioloissa sekä poikkeusolojen aikana”.

Päätös: Esityksen mukaan. Piispainkokous totesi myös, että toimintaohjeissa on joitakin kirjoitusvirheitä; että pappi käyttää hihoja jakaessaan ehtoollista; että ehtoollislahjojen ripityslipasta tulee kantaa ns. kaulapussissa.

Arkkipiispa Elian esitys

42

Periaatteet kirkon linjaan sitoutumisesta (Liitteet 20, 21a-b)

Tausta: Viimeaikaiset julkiset kirjoitukset ovat herättäneet epävarmuutta kirkkomme virallisesta kannasta useissa eri tahoissa. Epäilykset koskevat erityisesti kirkon julkisuuskuvan merkitystä sekä kantaamme Ukrainan sotaan ja siihen liittyvään retoriikkaan. Epävarmuutta on ilmennyt kirkon jäsenistössä, papistossa, kirkkoomme kuulumattomissa henkilöissä sekä patriarkaattimme keskuksessa. Viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet tarpeen vahvistaa yhteistä ymmärrystä kirkkomme linjauksista ja

toimintaperiaatteista. Kirkkomme hallinnon eheys ja päätöksenteon yhtenäisyys edellyttävät, että kaikki johtavassa asemassa olevat henkilöt sitoutuvat noudattamaan kirkon virallista linjaa. Ekumeenisen patriarkaatin Pyhän Synodin inter-ortodoksisten suhteiden komissio on pyytänyt arkkipiispaa varmistamaan, että Suomen ortodoksisen kirkon piispat sitoutuvat dokumentissa ”Periaatteet kirkon linjaan sitoutumisesta” oleviin periaatteisiin, jotka lähetetään Äitikirkollemme tiedoksi.

Päätösesitys: Piispat allekirjoittavat yhteisen sitoutumisen ”Periaatteet kirkon linjaan sitoutumisesta”.

Päätös: Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Elian esitys

43

Kirkkoherrojen yhteinen koulutus

Tausta: Helsingin hiippakunnassa on esitetty ajatus, että Suomen ortodoksisen kirkon kirkkoherrat kokoontuisivat yhteiseen koulutukseen jostakin ajankohtaisesta asiasta kerran vuodessa. Yhteinen koulutus edistäisivät seurakuntien yhtenevää ja tehokasta johtamista.

Päätösesitys: Piispainkokous päättää, että Suomen ortodoksisen kirkon kirkkoherroille järjestetään vuotuinen koulutus vuodesta 2026 alkaen. Järjestelyvastuu kiertää hiippakunnalta toiselle, alkaen Helsingin hiippakunnasta.

Päätös: Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Elian esitys

44

Tuleva matka Roomaan (Liite 22)

Tausta: Piispat ovat vuorotellen osallistuneet Pyhän Henrikin ekumeeniseen pyhiinvaellukseen Roomaan. Katolisen kirkon uuden paavin valinnan myötä olisi luontevaa, että Suomen ortodoksisen kirkon arkkipiispa osallistuu vuoden 2026 pyhiinvaellukseen. Vuorossa olevan piispan osallistuminen jokavuotiseen pyhiinvaellukseen siirtyisi näin eteenpäin vuodella. Tämä ratkaisu olisi sopusoinnussa Suomen evankelisluterilaisen kirkon käytännön kanssa, jonka mukaan uutta paavia käy tervehtimässä ensimmäisenä kirkon arkkipiispa.

Päätösesitys: Vuoden 2026 Pyhän Henrikin ekumeeniseen pyhiinvaellukseen osallistuu arkkipiispa Elia.

Päätös: Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Elian esitys

45

Vuotuinen kolehtisunnuntai Suomen ekumeenisen neuvoston hyväksi

Tausta: Suomen ekumeeninen neuvosto toimii niukoilla resursseilla. Kyse on kuitenkin tärkeästä toiminnasta, josta hyöttyy myös Suomen ortodoksinen kirkko.

Päätösesitys: Piispainkokous päättää esittää seurakunnille, että ne keräisivät kolehdin Suomen ekumeenisen neuvoston hyväksi yhtenä sunnuntaina vuodessa ekumeenisen rukousviikon aikana (18.-25.1.)

Päätös: Piispainkokous totesi, että asia ei kuulu sen toimivaltaan vaan kollegion.

46

Tiedoksi tulevat asiat

- 1) 27.-28.4.2026 – kirkkojen työntekijöiden tapahtuma OKT ry, OPL, OKL
- 2) OPL 100-vuotisjuhla 24.-26.9.2025 Joensuussa
- 3) Taloussäästöt ja kirkon tulevaisuus (Liite 25)
- 4) Ortodoksisen seminaarin johtajan, rovasti Mikko Sidoroffin kirje piispainkokoukselle (liite 26)
- 5) Irinan kirje piispainkokoukselle (Liite 27)
- 6) Kirkolliskokouksen asettaman työryhmän raportti ”Naisdiakonaatin mahdollisuudesta sekä naisten kirkollisesta asemasta” (Liite 28)

47

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:15.

Aika ja paikka alussa mainitut.

Puheenjohtaja

Elia

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Mikael Sundkvist

piispainkokouksen sihteeri